

021.4:316.472.4:316.77:004.77(045)

Гулик Інна Вікторівна
завідувач відділу культурно-просвітницької роботи
бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова

Гостинна бібліотека – візитівка університету

Анотація: в доповіді описані нові та традиційні форми соціокультурної діяльності бібліотеки Вінницького національного медичного університету, представлено досвід роботи з молоддю в умовах нових реалій. Практичне значення описаних форм полягає в тому, що вони можуть бути використані в розробці просвітницьких заходів задля підвищення якості задоволення культурних потреб, розкриття здібностей, творчого потенціалу студентства в межах бібліотечного простору.

Ключові слова: соціокультурна діяльність бібліотек, популяризація фонду, співпраця з ЗМІ, робота з молоддю

Аннотация: в докладе описаны новые и традиционные формы социокультурной деятельности библиотеки Винницкого национального медицинского университета, отражен опыт работы с молодежью в условиях новых реалий. Практическое значение описанных форм заключается в том, что они могут быть использованы в разработке просветительских мероприятий для повышения качества удовлетворения культурных потребностей, раскрытие способностей, творческого потенциала студенчества в пределах библиотечного пространства.

Ключевые слова: социокультурная деятельность библиотек, популяризация фонда, сотрудничество с СМИ, работа с молодежью

Annotation: the report describes the new and traditional forms of socio-cultural activity of the Vinnytsia National Medical University library, whose purpose is to share the experience of working with youth in the conditions of new realities. The practical significance of the described forms is that they can be used in the development of educational events to improve the quality of meeting cultural needs, the disclosure of abilities, creative potential of students within the library space.

Key words: socio-cultural activity of libraries, popularization of the fund, cooperation with the mass media, work with youth

Університетську бібліотеку сьогодні завантажено роботою, неначе Одеський морський порт. Користувачі очікують від нас результату – швидкого

та якісного «вивантаження». І ми намагаємося нікого не розчарувати та спрямовуємо нашу увагу та турботу на задоволення потреб студентства, адже саме молодь є найбільш вдячною і позитивно налаштованою категорією наших користувачів. Сучасне покоління має безліч інтересів і бути «в темі» їх потреб є нашим основним завданням.

В Українській бібліотечній енциклопедії зазначено: «Сучасну соціокультурну діяльність можна представити у вигляді формули: культурна діяльність = творча діяльність + комунікаційна діяльність. Мета – організація раціонального і змістовного дозвілля читачів (користувачів), задоволення і розвиток їх культурних потреб, створення умов для самореалізації і самоосвіти кожного індивідуума, розкриття його здібностей, самовдосконалення і аматорської творчості в рамках вільного часу... Соціокультурна діяльність можлива за умови цілеспрямованої роботи з формування і розкриття (популяризації) бібліотечних фондів» [2].

Про вільний час наших користувачів можна не запитувати – для студентів-медиків повноцінний сон – це вже розкіш. Тому вони використовують кожен хвилину між заняттями для «зависання»... ні, не в кіно і не в кафе, а в читалці чи коворкінг-центрі бібліотеки. І для цього бібліотека створила належні умови, в яких є можливість реалізувати будь-які потреби користувача: кімнати для індивідуальної роботи, просторі читальні зали, зал електронної інформації, рекреаційні зони – все те, що так приваблює молодь.

Та в тренді читачів – коворкінг-центр бібліотеки – універсальний простір для творчого самовираження молоді. Коворкінг об'єднує студентів для спілкування, навчання та творчої взаємодії, тут можна працювати як самостійно так і командою. Час та місце щоденних засідань різних студентських організацій університету резервується та узгоджується попередньо: понеділок – студентське наукове товариство (СНТ); вівторок – Українська асоціація студентів-медиків (UMSA), КОДОН (клуб обговорення діагностики окремих нозологій), англійський для медиків «Speaking club», молодіжне об'єднання "Студентське Братство Вінниччини"; середа – Doctor Thinking Global

Community/ Доктор Думає, четвер – творча студія «ВЕЖА», Рада студентського самоврядування ВНМУ ім. М. І. Пирогова (РСС), п'ятниця – Клуб «Що? Де? Коли?». Та це ще не всі бажаючі...

Умови для продуктивного дозвілля читачів забезпечує культурно-просвітницький відділ бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Вже понад двадцять років активно працює творча студія «Вежа», яка об'єднала студентів різних курсів та факультетів. Щочетвергові засідання дають змогу учасникам студії дізнатися більше один про одного, віднайти своє місце духовного затишку та спокою, висловити усі хвилювання, страхи та бажання, поділитися радісними моментами, обмінятися думками, задовольнити естетичні та пізнавальні потреби.

Молодь не обмежується поетичними практиками, але й із задоволенням бере участь у соціокультурних заходах бібліотеки. «Вежа» вже давно започаткувала традицію творчих вечорів і продовжує дивувати літературно-мистецькими заходами, презентаціями, усними журналами. Усі проведені заходи за участю «Вежі» спрямовані на розкриття творчого потенціалу особистості та реалізуються у представлених літературно-мистецьких заходах: «Вечорниці у світлиці», «Герої не вмирають... Просто йдуть», «Рідна мово моя, пелюсткова, ти у серці народу живеш!», «Калейдоскоп студентського життя» тощо. Молоді подобається поринати у дійство, проявляти свою дотепність, демонструвати свої здібності у піснях та танцях. Тут вони рівні серед рівних: знають, що ніхто їх не осудить за непрофесійність виконання [1].

Останнім часом формат «квартирника» став знову популярним серед молоді. Студентам імпонує камерна атмосфера, теплота та щирість спілкування. Саме так проведено квартирник «Музика, написана душею» на тему пісень українського композитора-виконавця Володимира Івасюка з нагоди 70-річчя від дня народження. Це була душевна музична розмова словами пісень українського Орфея, оскільки більшість учасників «Вежі» грають на різних музичних інструментах.

Бібліотека допомагає наблизити до наших цінностей та сприяє соціокультурній адаптації студентів-іноземців шляхом залучення до участі у всіх заходах, які проводяться з нагоди державних та календарно-обрядових свят. На традиційні літературні гостини до Міжнародного дня рідної мови, що зазвичай відбуваються у бібліотеці за сприяння викладачів кафедри українознавства ВНМУ ім. М. І. Пирогова, запрошуємо іноземних студентів. Кожного року у барвистому вінку переплітаються різні мови світу – маємо змогу насолодитися не тільки українською мовою, а й відчутти ритмічність, колорит і різноголосся інших мов, яку дарує нам молодь з Нігерії, Гани, Індії, Фінляндії, Польщі та інших країн. Особливу повагу до українського слова демонструють іноземні студенти, читаючи поезію українських авторів [1].

З нагоди Всесвітнього дня поезії бібліотека організувала конкурс читців-декламаторів «Поетичні віражі», до якого долучилися студенти ЗВО м. Вінниці. Участь у заході дала можливість розкрити увесь творчий потенціал учасників, згуртувати талановиту молодь міста, активізувати її творчі можливості, сприяти виявленню і підтримці обдарованих молодих авторів та розвитку їх літературних талантів. Всі були відзначені подяками та призами, а переможців нагороджено дипломами та цінними подарунками від спонсорів заходу. До речі, одне з призових місць отримала студентка із Намібії Соїні Накашоле за декламацію власного твору. Авторі-початківці незабаром матимуть публікацію в однойменному виданні. Але найважливіше – всі отримали важливий досвід публічного виступу перед глядацькою аудиторією. Активність учасників спонукає бібліотеку до щорічного проведення конкурсу [3].

По завершенню конкурсу, приємно вражений студентською активністю, Олег Семко, голова журі, головний режисер радіокомпанії "Місто над Бугом", провів цикл тренінгів з декламації та акторської майстерності для учасників творчої студії «Вежа». Студенти удосконалювали ораторські навички, виконували вправи на покращення дихання, дикції і вимови. Вчилися знімати емоційну скутість, розвивали навички вільного спілкування та комунікабельності, формували здатність виступати перед аудиторією. Ввійшло

в практику знімати виконання завдань режисера на камеру. А потім, з лікарською педантичністю, препарувати своє вміння правильної артикуляції, дикції, інтонації. Майбутньому лікарю, для професійного успіху, дуже важливо вміти контролювати себе, а також – навчитися визначати за виразом обличчя переживання пацієнта. Декілька занять було присвячено умінню виражати свої емоції тілом, мімікою, голосом. Завдання полягало в тому, щоб один і той самий текст прочитати по-різному, використовуючи чотири елементарні емоції: злість-агресія; смуток-печаль; радість-сміх; страх. Важко було перемикаєти себе, миттєво «переключаючись» на абсолютно протилежні емоції.

Для створення і підтримання позитивного іміджу бібліотека співпрацює зі ЗМІ, використовуючи різні форми інформування: статті у фахових («Бібліотечний форум України»), університетських («Молодий медик», «Вісник ВНМУ»), обласних («Вінницька газета», «Слово просвіти», «Нація і держава») періодичних виданнях, інтерв'ю на телебаченні та радіо тощо.

Майбутнє книг і бібліотек, залучення молоді до читання, модернізація бібліотек – ці та інші питання обговорювались під час прямого ефіру телеканалу «ВІТА» в програмі «Ліцеїст». Тема дискусії з молоддю: «Чи є майбутнє у бібліотек?» була надзвичайно актуальною, адже в Україні кількість відвідувачів бібліотек значно зменшилася в останній час, тоді як у Європі ці заклади працюють цілодобово та переповнені молоддю. Гулик І. В., завідувачу відділу культурно-просвітницької роботи, яка представляла бібліотеку ВНМУ ім. М. І. Пирогова, довелось доводити юним опонентам, що саме в бібліотеках закладів вищої освіти така «європейська картина» це норма.

Також бібліотеку ВНМУ представляла О. Юрчишина, завідувач сектору краєзнавчих видань, яка взяла участь у зйомці історико-документального короткометражного фільму «Духовна єдність поколінь. Родовід», присвяченого 185-й річниці від дня народження С. В. Руданського та його роду. Вона ж була консультантом створення фільму, який висвітлює родовід, вшанування пам'яті Степана Руданського, його нащадків, виховує любов до рідного краю [4].

Виставкова та інформаційна діяльність бібліотеки переплелися між собою і перейшли в інтерактивну площину, і бібліотека йде слідом за молоддю в мережевий простір. На сайті бібліотеки і бібліотечних сторінках в соціальних мережах розміщуємо посилання на електронні книжкові виставки, презентації, новини, оголошення. Майже кожного дня поширюємо експрес-інформацію краєзнавчого характеру, основу на календарях знаменних та пам'ятних дат: «Вінниччина медична – 2019» і «ВНМУ ім. М. І. Пирогова: ювілеї, події, дати – 2019», укладачами яких є працівники сектору краєзнавчих видань О. А. Юрчишина і В. В. Кокус. Широкому загалу представляємо такі напрямки: «Наші видатні земляки», «З плеяди видатних лікарів», «Ювіляри ВНМУ ім. М. І. Пирогова», «Історія ВНМУ ім. М. І. Пирогова в особах» тощо. Чим оперативніше і якісніше інформуємо наших користувачів, відповідаємо на їх запити, тим ширшою стає читацька аудиторія [1].

У рубриці «З фонду сектору рідкісних книг та рукописів» знайомимо з цінними виданнями та популяризуємо книжкові колекції із фонду бібліотеки: монографії, підручники, атласи, енциклопедії кінця 18, 19 і початку 20 століть, докторські дисертації, роботи земляків-подолян та дисертації 19-20 ст., захищені жінками. Зокрема, представлено дисертації відомих вчених Гамалея М. Ф. “Этіологія холеры съ точки зренія експериментальной патологіи” (125 років з часу опублікування) та Эраста Горбачевича “О вліяніи различныхъ цвѣтныхъ лучей на развитие и ростъ млекопитающихъ», підготовлено презентацію «Дисертації лікарів, уроджених на українських землях Російської імперії» тощо [1].

Звичайно, бібліотека не відмовилася від традиційних книжкових виставок, переглядів літератури та оглядів нових надходжень. З нагоди Міжнародного Дня стоматолога в бібліотеці проведено день інформації «Стоматологічні видання на допомогу фахівцю». Вперше було надано можливість переглянути унікальних 7 дисертацій, одна з яких 1891 року видання. Поряд із незаслужено забутими книгами представлено сучасні видання вітчизняних та закордонних видавництв та періодика останніх років. Для тих, хто не зміг в цей день завітати

до бібліотеки, створено електронну книжкову виставку «Мистецтво дарувати посмішку».

Бібліотека долучається до заходів, які проводять кафедри університету. Зокрема, на замовлення кафедри патологічної анатомії, судової медицини та права ВНМУ підготовлено перегляд літератури "Свобода – верховенство права", на міжнародній науково-практичній конференції «Сучасна патоморфологічна діагностика в клінічній практиці лікаря» представлено книжкові новинки в цій галузі медицини українською, російською та англійською мовами. Приємним було й те, що після заходу до бібліотеки записались нові читачі.

Уже стало традицією долучатися до міжнародних конференцій кафедри акушерства і гінекології Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова. На їх замовлення підготовлено відео презентації «Професор Жученко: на варті здоров'я матері і дитини» (2017), «Рудюк Микола Максимович: акушер-гінеколог, науковець, педагог» (2018), «Ситнік Іван Артемович» (2018). Цьогорічну тематику «Історія акушерства та гінекології в мистецтві: еволюція поглядів та стереотипів», яку досліджувала Бондарчук Я. С., завідувач науково-методичного відділу, потребувала значного вивчення, узагальнення та систематизації, адже охоплювала весь період існування людства. Виступ отримав схвальні відгуки учасників конференції та налаштував їх на подальшу продуктивну роботу [1].

Обов'язковим засобом реклами подій, культурних та наукових заходів є афіші та буклети. Створення такої продукції вимагає креативного, нетрадиційного мислення. Зокрема, афіша до конкурсу читців-декламаторів «Поетичні віражі», була створена спочатку як запрошення для участі і реєстрації, а після закінчення реєстрації перетворена в рекламу самого заходу. Публікація афіші в соціальних мережах трансформувала невеликий університетський конкурс у міжуніверситетський, а кількість студентів охочих взяти участь у заході з інших ЗВО м. Вінниці зростає втричі.

Використання технології QR-кодів зарекомендувало себе як ефективний інструмент в інформуванні читачів. QR-код дозволяє швидко отримувати доступ до потрібної інформації, де закодована історія бібліотеки, посилання на сторінки в мережах, пріоритетні напрямки роботи, контактна інформація. Наразі бібліотека використовує QR-код на читацькому квитку, рекламних буклетах та поточному інформуванні. Зокрема, до дня рідної мови створено відеоролик «How many flowers exist in the world – So many languages» з метою формування поваги до інших мов та вшанування рідної мови. У цьому відео студенти-медики з різних країн світу читають вірші мовами своїх країн, родових громад та племен. На створеному флаєрі окрім фото учасників розміщено QR-код з посиланням на відео на каналі YouTube. Така форма роботи стала приємністю для іноземних студентів, а QR-код помандрував по планеті, адже кожен учасник відео надіслав його своїй родині та друзям.

Ефективним засобом реклами книги, якому у бібліотеці ВНМУ приділяється особлива увага є буктрейлер та відеорепортаж. Вони дають змогу активно використовувати ілюстративний матеріал, застосовувати різноманітні технології візуалізації інформації, стратегічно поєднувати різноманітні мультимедійні ресурси. Про те, що ці маленькі відео є ефективними формами роботи бібліотеки, підтверджує кількість звернень та запитів студентів стосовно прорекламованого видання. А свідченням цікавості до відеорепортажів є кількість їх переглядів на сайті та у соціальних мережах.

Гостинність, комунікабельність та доброзичливість працівників є найважливішим елементом соціокультурної діяльності бібліотеки. Забезпечення високого рівня комфорту, оперативне задоволення різноманітних інформаційних запитів заохочують молодь відвідувати книгозбірню. Ми постійно вивчаємо потреби, інтереси, ціннісні орієнтації студентства і вже на основі аналізу досліджень налагоджуємо свою діяльність. Ми залишаємося тією творчою силою, яка забезпечує фундамент для духовного розвитку молоді особистості.

Список літератури

1. Бібліотека Вінницького національного медичного університету [Електронний ресурс] : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://library.vnmu.edu.ua/> (дата звернення: 26.04.2019), вільний. – Назва з екрана.
2. Українська бібліотечна енциклопедія [Електронний ресурс] // Нац. б-ка України імені Ярослава Мудрого : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2VbeAub> (дата звернення : 29.04.2019), вільний. – Назва з екрана.
3. Мельник М. День поезії об'єднав творчу молодь : [про конкурс читців-декламаторів "Поетичні віражі", що відбувся в стінах Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова] / М. Мельник // Молодий медик. – 2019. – Берез. (№ 3). – С. 5 : фот.
4. Степан Руданський: духовна єдність поколінь [Електронний ресурс] : іст.-док. короткометраж. фільм / авт. та режисер В. Чернець; журналіст В. Натикач; консультанти: С. Васильчук, О. Юрчишина. – Електрон. відео дані. – Житомир, 2018. – Режим доступу: <https://bit.ly/2CrFlhw>. – Назва з титул. екрана (дата звернення: 07.05.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.